

ระเบียบวิธีการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

๑. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ขอบเขตดังต่อไปนี้

๑.- ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ข้อมูลทุติยภูมิของกองสถิติพยากรณ์สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรวบรวมมาจากทะเบียนการตาย (ในมรณบัตร ทร.๒๐ ส่วนที่ ๓) ที่ทางกระทรวงมหาดไทยส่งมา ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการแจ้งการตายของประชากรที่ตายในเขตกรุงเทพมหานคร - ธนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘

๒. ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความแตกต่างด้านการตายของประชากรที่แจ้งตายในเขตกรุงเทพมหานคร - ธนบุรี ตั้งแต่เดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจาก

ก) กรุงเทพมหานคร (จังหวัดพระนคร - ธนบุรี) มีลักษณะของความเป็นเอกนครสูง ตลอดจนเป็นที่รวมของประชากรที่มีคุณลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนั้น จึงสนใจที่จะศึกษาจังหวัดนี้เป็นอันดับแรก สำหรับการศึกษาระดับประเทศนั้นจำเป็นต้องอาศัยการวิจัยวิเคราะห์อย่างละเอียดและถูกต้องสมบูรณ์ซึ่งผู้ทำการวิจัยไม่อาจศึกษาได้ในระยะเวลาและงบประมาณอันจำกัดได้ จึงต้องจำกัดขอบเขตของการที่จะศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ข) ข้อมูลเกี่ยวกับการตายที่ได้จากทะเบียนการตาย (ในมรณบัตร, ทร.๒๐ ส่วนที่ ๓) ที่ทางกระทรวงสาธารณสุขได้เก็บรวบรวมไว้ในลักษณะของบัตรคอมพิวเตอร์ ซึ่งสะดวกต่อการนำมาศึกษาวิจัยนั้นมีเพียง ๓ ชุด คือ ข้อมูลของปี พ.ศ. ๒๕๑๖, ๒๕๑๗ และ ๒๕๑๘ ส่วนข้อมูลของปีอื่น ๆ ก่อนหน้านี้มิได้มีการบันทึกรายละเอียดไว้มากนัก อีกทั้งได้ถูก

ทำลายไปหมดสิ้น จากข้อมูลทั้ง ๓ ชุดที่มีอยู่นี้ ข้อมูลของปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นข้อมูลชุดที่ดี ที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด และสะดวกต่อการนำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้น่ามากที่สุด กล่าวคือ ใน การวิเคราะห์จะต้องอาศัยจำนวนประชากรจำแนกตามคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ฯลฯ ของปีเดียวกันมาใช้ในการหาอัตราการตาย แต่เนื่องจาก ประเทศไทยมีการทำสำมะโนประชากรครั้งหลังสุด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ดังนั้น ในการ ศึกษาวิเคราะห์จึงต้องอาศัยการคาดประมาณประชากรโดยใช้จำนวนประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นฐานในการคำนวณซึ่งการคาดประมาณในช่วง ๕ ปี (จาก พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๘) นั้น สามารถคำนวณได้สะดวกกว่าในช่วง ๓ หรือ ๔ ปี ถ้าหากเลือกใช้ข้อมูลการตายของ ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และ ๒๕๑๗ ตามลำดับ

๓. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะผู้ที่แจ้งตาย ในเขตกรุงเทพ-ธนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยไม่คำนึงว่าผู้ตายจะมีถิ่นที่อยู่ประจำในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี หรือไม่ก็ตาม แต่จะใช้เขตหรือท้องถิ่นที่แจ้งการตายเป็นหลัก

๔. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำเอาดัชนีทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร และลักษณะอื่น ๆ ของผู้ตายเท่าที่ปรากฏในข้อมูลที่ได้จากการแจ้งตาย ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วข้าง ต้นมาใช้ในการวิเคราะห์

๕. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะไม่คำนึงถึงระดับการตกการจดทะเบียนการตาย ของประชากร

๖. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะไม่คำนึงถึงการย้ายถิ่น เข้า-ออก ของประชากร

๗. แหล่งข้อมูลและวิธีการเกี่ยวกับข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลหลักของการวิจัย คือ ข้อมูลจากทะเบียนการตาย ซึ่งเป็น ข้อมูลจากรายการอย่างหนึ่ง สำหรับระบบการจดทะเบียนคนเกิดคนตายนั้น เริ่ม

มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ ตามกฎกระทรวงมหาดไทยซึ่งบังคับการจดทะเบียนคนเกิดคนตาย
ทั่วเมือง พ.ศ. ๒๔๕๕ และในปีต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติการตรวจสอบบัญชีสำมะโนครัว
การจดทะเบียนคนเกิดคนตาย คนย้ายที่อยู่ในกรุงเทพฯ การจดทะเบียนคนเกิดคนตาย
จึงบังคับใช้ทั่วประเทศ และมีการรวบรวมสถิติคนตายแต่ละปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๓
เป็นต้นมา

วิธีการจดทะเบียนคนเกิดคนตายแยกออกเป็น ๒ เขตท้องที่ กล่าวคือ ในหมู่บ้าน
นอกเขตเทศบาล กำหนดทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน รับแจ้งการเกิดการตาย โดยจะบันทึก
การเกิดการตายลงในแบบสูติบัตร ทร. ๑๕ และแบบมรณบัตร ทร. ๒๐ ทั้ง ๔ ส่วน
กำหนดเก็บส่วนที่ ๑ - ๓ ไว้เพื่อส่งต่อไปให้นายทะเบียนอำเภอ และให้ส่วนที่ ๔ แก่ผู้แจ้ง
เพื่อเป็นหลักฐาน นายทะเบียนอำเภอเป็นผู้รวบรวมแบบ ทร. ๑๕ และ ทร. ๒๐
ส่วนที่ ๑ เอาไว้ เพื่อคัดลอกลงในสมุดทะเบียนแยกตามตำบลต่อไป ส่วนที่ ๒ ส่งไปยัง
นายทะเบียนจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัด เพื่อจัดทำทะเบียนคน (จำนวนประชากรตาม
ทะเบียนคนส่งต่อไปยังกระทรวงมหาดไทยทุกเดือน) ส่วนที่ ๓ เป็นส่วนซึ่งมีรายละเอียด
เกี่ยวกับลักษณะการเกิดและลักษณะของมารดาในสูติบัตร ลักษณะการตายและสาเหตุการตาย
ในมรณบัตรนั้น นายทะเบียนส่งต่อไปยังกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมรายงานสถิติ
เป็นรายปีต่อไป

สำหรับในเขตเทศบาลผู้แจ้งต้องแจ้งที่สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งนายทะเบียน
ดำเนินการกรอกแบบ ทร. ๑๕ และ ทร. ๒๐ ทั้ง ๔ ส่วน และปฏิบัติเช่นเดียวกับนอกเขต
เทศบาล

การเกิดต้องแจ้งภายใน ๑๕ วัน และการตายต้องแจ้งภายใน ๒๔ ชั่วโมง ณ
ตำบลหรือเทศบาลซึ่งเป็นสถานที่ตายไม่ว่าสถานที่อยู่ปรกศของมารดาหรือของผู้ตายอยู่ที่ใด^๑

^๑ นิพนธ์ เทพวัลย์, "แหล่งที่มาของข้อมูล," ประชากรศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒.
(กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๓๓๗ - ๓๔๐.

ในส่วนที่เกี่ยวกับการตาย ในกรณีที่เป็นการตายในโรงพยาบาลหรือสถานที่พยาบาลต่าง ๆ ผู้บังคับ (แพทย์ พยาบาล ฯลฯ) จะออกใบมรณบัตรของโรงพยาบาล (ดูตัวอย่างได้จากภาคผนวก) ซึ่งก็ตีพิมพ์รับรองเหตุตายให้แก่ญาติของผู้ตายนำไปแจ้งการตายยังเขตที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลนั้น ๆ ตั้งอยู่เพื่อขอรับใบมรณบัตรที่แท้จริงของทางราชการ (ดูตัวอย่างในภาคผนวก) จากหน่วยทะเบียนราษฎร ในกรณีที่เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ จะมีเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลทำหน้าที่แจ้งการตายให้กับผู้ตาย และมีเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรจากเขตที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ไปรับแจ้งการตายภายในโรงพยาบาล ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเพื่อให้การจดสถิติเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

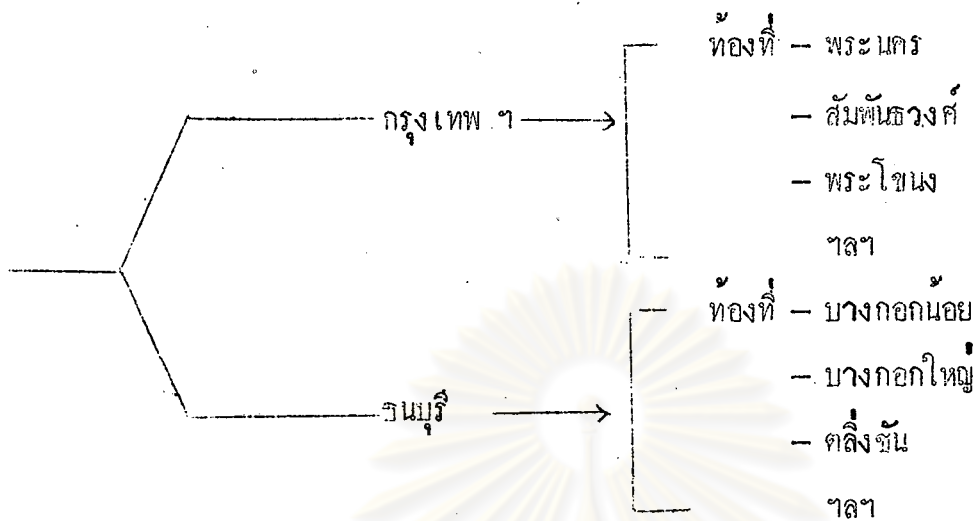
สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ทะเบียนการตาย (ใบมรณบัตร ทร.๒๐ ส่วนที่ ๓) ของประชากรที่แจ้งตายภายในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี ตั้งแต่เดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งทางกระทรวงสาธารณสุขได้เก็บรวบรวมไว้ในลักษณะของบัตรคอมพิวเตอร์ไว้เรียบร้อยแล้วนั้น มาทำการสุ่มตัวอย่างขึ้นมาร้อยละ ๑๐ ของการตายทั้งหมด (๒๓,๓๗๕ ราย) มาถ่ายทอดลงเทปคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิจัย

การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างจากบัตรคอมพิวเตอร์โดยตรง โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบ Multiple-Sampling Design กล่าวคือ

ขั้นที่ ๑ ใช้ Stratified Sampling คือจำแนกการตายออกเป็น ๒ จังหวัด คือ พระนครและธนบุรี แต่ละจังหวัดจำแนกออกเป็นท้องที่ซึ่งบางท้องที่ยังจำแนกออกเป็นในเขตเทศบาล - นอกเขตเทศบาล ตามลำดับ (ดูแผนภาพ)

หลังจากที่จำแนกออกเป็นท้องที่แล้ว แต่ละท้องที่จะเรียงลำดับบัตรคอมพิวเตอร์ตามเดือนที่บันทึกไว้ในทะเบียนการตาย คือเริ่มต้นจากเดือนมกราคม ไปจนถึงเดือนธันวาคม ทั้งนี้เพราะแต่ละบัตรของการแจ้งตามันมิได้มีการเรียงลำดับที่การแจ้งตายก่อนหลังไว้ มีเพียงการบันทึกเดือนที่แจ้งตายเท่านั้น จึงต้อง ำจัดเดือนที่แจ้งตายเป็นหลักในการเรียงลำดับก่อนหลังของการแจ้งตาย เพื่อจะได้ Sampling frame ของข้อมูล

จาก Sampling Flame จะทำให้ทุก ๆ บั๊ตของการแจกจ่ายมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวอย่างเท่ากัน

ขั้นที่ ๒ จากแต่ละท้องที่ เริ่ม First Start Sampling ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เลือกบั๊ตขึ้นมา ๑ บั๊ตแรก

ขั้นที่ ๓ เริ่มสุ่มตัวอย่างต่อไปโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยทุก ๑๐ บั๊ตจะเลือกมา ๑ บั๊ต

ในแต่ละท้องที่จะเลือกตัวอย่างขึ้นมาโดยใช้ระบบเดียวกันนี้ ผลที่ได้จากการเลือกตัวอย่างมีดังต่อไปนี้ (ดูตาราง ก)

๒. เอกสารการคาดประมาณจำนวนประชากรของประเทศไทย ที่ราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๕๓ ของคณะกรรมการคาดประมาณจำนวนประชากร ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง ก จำนวนที่จดทะเบียน จำนวนตัวอย่าง และอัตราส่วนร้อยละของการตายในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘

เขตที่แจ้งตาย	จำนวนคนตาย ที่จดทะเบียน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ	เขตที่แจ้งตาย	จำนวนคนตาย ที่จดทะเบียน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
กรุงเทพฯ ในเขตเทศบาล				นอกเขตเทศบาล			
พระนคร	๒๒๘	๒๒.๘ ๒๔	๑.๑๔	บางเขน	๒๑๑	๒๒	๐.๙๔
สัมพันธวงศ์	๓๓๓	๓๓.๓ ๓๘	๑.๒๑	บางกะปิ	๑๓๙	๑๘	๐.๓๒
บางรัก	๑,๐๖๕	๑๐๓	๔.๕๔	พระโขนง	๕๓	๖	๐.๒๕
ดุสิต	๒,๓๐๙	๒๓๑	๙.๘๒	มีนบุรี	๑๕๙	๑๖	๐.๖๘
พญาไท	๔,๒๕๖	๔๒๙	๑๘.๒๓	ลาดกระบัง	๑๔๘	๑๖	๐.๖๓
ปทุมวัน	๒,๕๖๖	๒๕๓	๑๐.๙๒	นครนายก	๒๓๙	๒๔	๑.๐๒
ป้อมปราบ	๑,๑๐๔	๑๑๒	๔.๓๖	รวม	๙๘๙	๑๐๑	๔.๒๙
ยานนาวา	๕๘๑	๕๙	๔.๒๐	รวมทั้งหมด	๑๖,๓๓๐	๑,๖๔๒	๖๙.๘๑
พระโขนง	๙๐๔	๙๑	๓.๘๖				
สามเสน	๒๒๒	๒๓	๐.๙๓				
บางเขน	๕๕๙	๕๖	๒.๓๘				
บางนา	๕๐๑	๕๑	๒.๑๖				
บางกะปิ	๑๙๓	๒๐	๐.๘๕				
รวม	๑๕,๓๔๑	๑,๕๔๑	๖๕.๕๑				

หมายเหตุ : ๑. เศษปัดเป็น ๑ เสมอ
 ๒. จำแนกทองที่แจ้งตายตามบัญชีรหัสชื่อ
 จังหวัด เทศบาล อำเภอ กิ่งอำเภอ
 ของกองสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
 พ.ศ. ๒๕๑๘

ตาราง ก (ต่อ) จำนวนที่จดทะเบียน จำนวนตัวอย่าง และอัตราส่วนร้อยละของการตายในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘

เขตที่แจ้งตาย	จำนวนคนตาย ที่จดทะเบียน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ	เขตที่แจ้งตาย	จำนวนคนตาย ที่จดทะเบียน	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
ธนบุรี				นอกเขตเทศบาล			
ในเขตเทศบาล				คลองจั่น	๑๘๕	๑๕	๐.๘๐
ธนบุรี	๑,๑๑๘	๑๑๒	๘.๓๖	บางขุนเทียน	๒๕๓	๓๐	๑.๒๓
บางกอกใหญ่	๒๒๕	๒๓	๐.๙๓	ภาษีเจริญ	๓๘๘	๓๘	๑.๖๘
คลองสาน	๓๘๒	๘๐	๓.๔๐	หนองแขม	๑๑๓	๑๒	๐.๕๑
บางกอกน้อย	๓,๔๓๘	๓๔๔	๑๔.๖๒	ราษฎร์บูรณะ	๒๕๔	๒๖	๑.๑๐
คลองจั่น	๒๑	๓	๐.๑๒	รวม	๑,๒๓๘	๑๒๖	๘.๓๕
บางขุนเทียน	๑๐๓	๑๑	๐.๘๖	รวมทั้งหมด	๓,๐๔๕	๓๑๐	๓๐.๒๘
รวม	๕,๘๐๓	๕๘๔	๒๔.๘๒	รวมทั้งกรุงเทพฯ ธนบุรี	๒๓,๓๗๕	๒,๓๕๒	๑๐๐.๐

๓. จำนวนประชากร ปี ๒๕๑๘ ของกรุงเทพ - ชนบุรี จากกอง
ทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย

ค. ลักษณะของข้อมูล

ข้อมูลจากทะเบียนการตาย (ใบมรณบัตร ทร.๒๐ ส่วนที่ ๓) ของประชากรที่แจ้ง
ตายในเขตกรุงเทพ - ชนบุรี พ.ศ.๒๕๑๘ ที่ใ้บันทึกไว้ในบัตรคอมพิวเตอร์ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- เดือนที่แจ้งการตาย	- สถานที่ทำงานประจำ
- สถานที่ที่แจ้งตาย	- สถานที่เกิด
- เพศของผู้ตาย	- สถานที่อยู่ประจำ
- สถานภาพสมรส	- อายุของผู้ตาย
- สัญชาติ	- สถานที่ตาย
- ภาษาแรก (ภาษาพูด)	- สาเหตุการตาย
- ศาสนา	- ผู้บำบัด
- วิทยฐานะ (ระดับการศึกษา)	- บัตรรับรองเหตุตาย
- อาชีพ	

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ความไม่สมบูรณ์ของตัวแปรที่สำคัญบางตัวแปรมีอยู่ใน
ระดับสูง ก็จะเห็นได้จากความถี่ของตัวแปรเหล่านั้น ดังนี้

เพศ

เพศ	จำนวน
เพศชาย	๑,๓๕๓
เพศหญิง	๕๕๘
ไม่ระบุเพศ	๑
รวม	๒,๓๕๒

สถานภาพพลมรส

เพศ	สถานภาพพลมรส						รวม
	โสด	สมรส	แยก — หย่าร้าง	หย่า	มาย	ไม่ระบุ	
ชาย	๓๙๘	๒๒๘	๕	๓	๓๓	๖๙๐	๑,๓๕๗
หญิง	๓๑๗	๑๖๔	๒	—	๖๙	๕๕๒	๙๕๔
ไม่ระบุ	—	—	—	—	—	๑	๑
รวม	๗๑๕	๓๙๒	๗	๓	๑๐๒	๑๑,๑๓๓	๒,๓๕๒

ศาสนา

เพศ	ศาสนาที่นับถือ					รวม
	พุทธ	อิสลาม	คริสต์	ขงจื้อ	ไม่ระบุ	
ชาย	๖๑๔	๒๐	๑	๕	๗๑๗	๑,๓๕๗
หญิง	๔๓๘	๑๒	—	๒	๕๕๒	๙๕๔
ไม่ระบุ	๑	—	—	—	—	๑
รวม	๑,๐๕๓	๓๒	๑	๗	๑,๒๕๙	๒,๓๕๒

ระดับการศึกษา

เพศ	ระดับการศึกษา						รวม
	ไม่รู้อะไรมาก่อน	ประถมศึกษา	มัธยม	เตรียมอุดม	ปริญญา	ไม่ระบุ	
ชาย	๑๕๗	๓๑	๑๑	๓	๘	๑,๑๘๗	๑,๓๕๗
หญิง	๑๑๕	๘	๑	๑	—	๘๗๓	๙๙๘
ไม่ระบุ	—	—	—	—	—	๑	๑
รวม	๒๗๒	๓๙	๑๒	๔	๘	๒,๐๖๑	๒,๓๕๒

อาชีพ

เพศ	อาชีพ						รวม
	ทำนา - ไร่-สวน	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง	ส่วนตัว	ไร้อาชีพ	
ชาย	๑๓	๘	๒๕	๑๒	—	๑,๒๘๘	๑,๓๕๗
หญิง	๑๘	๖	—	๓	๑	๘๗๐	๙๙๘
ไม่ระบุ	—	—	—	—	—	๑	๑
รวม	๒๗	๑๔	๒๕	๑๕	๑	๒,๒๖๙	๒,๓๕๒

ในกลุ่มผู้ไร้อาชีพนั้น รวมความถึงผู้ที่ไม่มีอาชีพในช่วงก่อนหน้าที่จะตาย และการไม่ระบุอาชีพด้วย.

สถานที่เกิด สถานที่ทำงานประจำ สถานที่อยู่ประจำ

จังหวัด-ภาค	สถานที่เกิด	สถานที่ทำงานประจำ	สถานที่อยู่ประจำ
กรุงเทพฯ- ชนบุรี	๓๘๒	๖๑๖	๑,๗๑๖
ภาคกลาง	๑๐๐	๑๗๑	๓๕๘
ภาคเหนือ	๑๑	๑๕	๕๘
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒๓	๓๘	๖๓
ภาคใต้	๕	๘	๒๑
ประเทศจีน	๑๐๐	—	—
ประเทศอื่น ๆ	๖	—	—
ไม่ระบุ	๑,๗๑๑	๑,๕๐๘	๖๖๖
รวม	๒,๓๕๒	๒,๓๕๒	๒,๓๕๒

๖. ข้อจำกัดของข้อมูล

ลักษณะของข้อมูลที่พบนี้ กล่าวได้ว่าเป็นลักษณะข้อมูลจากระบบทะเบียนราษฎร ซึ่งเหมือนกับประเทศที่ยังพัฒนาทั่วไปมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในระดับต่ำ อีกทั้งระดับการแจ้งจดทะเบียน ก็ยังนับว่าต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะข้อมูลจากระบบทะเบียนราษฎรเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการแจ้งหรือการรายงานด้านสถิติชีพของประชากรเอง มิได้เป็นข้อมูลที่เกิดจากการสำรวจหรือการออกแจกนับกอบปรักับหลงโหลงที่ไม่รุนแรง อันเป็นลักษณะของระบบทะเบียนราษฎรในสังคมที่ยังพัฒนาทั้งหลาย ถึงแม้ว่าประเทศไทยได้มีการปรับปรุงระบบทะเบียนราษฎรอยู่ตลอดเวลาก็ตาม แต่ทว่าข้อมูลเกี่ยวกับการตายก็ยังคงมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในระดับต่ำ แม้จะเป็นการแจ้งตายในเขตนครหลวง ปี ๒๕๑๘ ก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายอย่างด้วยกัน กล่าวคือ

๑. การตายเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาเหมือนกับการเกิด ดังนั้นการให้รายละเอียดต่าง ๆ ของผู้ตาย โดยญาติหรือผู้แจ้งตายอื่น ๆ ย่อมเป็นไปได้ไม่ดี

๒. ผู้ที่มีมาแจ้งตายอาจไม่ทราบประวัติเกี่ยวกับผู้ตายเป็นอย่างดี หรือไม่ทราบอย่างถูกต้องทำให้การบันทึกข้อมูลปรากฏว่ามี "ไม่ทราบ ไม่ระบุ" เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเรื่องอาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส เป็นต้น

๓. การไม่เห็นความสำคัญของการแจ้งตาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนไม่ทราบถึงประโยชน์ของสถิติชีพต่าง ๆ กอปรกับทลโหดหรือข้อบังคับในการจดทะเบียนราษฎรไม่เข้มงวด

๔. ผู้รับแจ้งหรือเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร อาจเป็นผู้ขาดความรู้เกี่ยวกับระบบของสถิติชีพจึงทำให้การชักถาม และการบันทึกข้อมูลอาจบกพร่องไม่ตรงกับความเป็นจริง อีกทั้งอาจเกิดจากการไม่มีความรับผิดชอบในการชักถามเพื่อบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการไม่เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสถิติชีพเป็นการทำงานความหน้าที่เท่านั้น จึงทำให้ปรากฏว่ามี "ไม่ทราบ ไม่ระบุ" อยู่เป็นจำนวนมาก

จากข้อจำกัดของข้อมูลดังกล่าวทำให้การวิจัยในครั้งนี้อาจจำกัดขอบเขตลงไปอีก กล่าวคือ ไม่สามารถจะหาอัตราตายของประชากรตามลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรได้ทุกลักษณะ เพราะความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่มีอยู่ สำหรับผลของการวิจัยจะได้กล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป

จ . การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ การประมวลข้อมูลและประเมินผล จะอาศัยโปรแกรมการวิจัยด้วยคอมพิวเตอร์แบบสำเร็จรูป ที่เรียกว่า โปรแกรมการวิจัยสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science:SPSS) โดยได้รับความอนุเคราะห์ด้านเวลาในการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ จากหน่วยบริการภายนอก สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ผลของการวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงอัตราส่วนร้อยละ สำหรับอัตรา
ตายตามลักษณะต่าง ๆ นั้น ไม่สามารถนำเสนอได้ ทั้งนี้เพราะข้อมูลมีข้อจำกัดมากดังกล่าว
ไว้แล้วข้างต้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย